

Ivanich Ferenc

A Kormányzó Úr Ófőméltósága ezévi június hó 23-án kelt legfelsőbb elhatározásával Ivanich Ferenc nyug. miniszteri tanácsos, volt gödöllői erdőigazgatónak a II. oszt. magyar érdemkeresztet adományozta.

Örömmel ragadjuk meg az alkalmat, hogy itt üdvözölhessük őt, nemcsak mint mindnyájunk által szeretve tisztelt jó kollégát, de mint Egyesületünk választmányi tagját is, akinek a kitüntetése újabb tanubizonysága annak, hogy a csendes, kitartó munka, az odaadás és buzgó kötelességteljesítés megtalálja az utat a legfelsőbb elismeréshez.

Ivanich hivatali működésének túlnyomó nagy része a gödöllői kerülethez fűződik, ahol az utóbbi időkben közel 34 évet töltött megszakítás nélkül.

A dunamenti kincstári erdők feltárási berendezéseinek létesítése, részben befejezése, a kincstári birtok területének jelentős növelése, értékes és jól jövedelmező új berendezések őrzik meg munkája emlékét az általa vezetett igazgatóság kerületében.

Egy-két észrevétel az erdőtörvényhez

Irta: *Kallivoda Andor.*

Rochlitz Dezső, Biró Zoltán, Czillinger János, Karsai Károly és báró Inkey Pál idevonatkozó cikkei az ügyet teljes részletességgel megvilágították. A törvény váza és a követni javasolt alapelvek tisztán kivehetők. Hogy a törvényjavaslat megtervezői mennyiben tették azokat magukévá, azt hiszem, a közeljövőben napfényre kerül.

Mielőtt észrevételeimet felsorakoztatnám, már eleve kijelentem, hogy a fentebb felsorolt cikkíró urak véleményét osztom. Éppen ezért nem kívánok részletesen foglalkozni olyan dolgokkal, melyek úgyszólván már az erdőgazdaság szervezetébe jutottak és annak egészséges vérkeringése azok nélkül már el sem képzelhető.

Az új erdőtörvény főkerete szerény véleményem szerint a

következő volna: Minden néven nevezendő most létező és ezután telepítendő erdő, bármily talajon áll, bárki tulajdonát képezi, fenntartandó, hatósági felügyelet alá tartozik; okleveles erdőmérnök által szerkesztett gazdasági üzemterv szerint és annak irányítása mellett kezelendő.

A törvény külön címe alatt volnának tárgyalandók a véd-erdők, a feltétlen erdőtalajon álló erdők, ideértve a futóhomoki erdőket is, végül azok az erdők, melyek olyan talajon állanak, amelyeknek talaja mezőgazdasági növények termesztésére állandóan alkalmas.

Legelőerdő szerintem nincs, fás legelő van, de azt ne vonjuk az erdőgazdaság hatáskörébe mindaddig, míg hanyatló állapota folytán oda nem kerül.

Az erdők jelenlegi területe minden körülmények között fenntartandó.

Ahol az erdőterület bármi címen megapad, tartozzék azt tulajdonosa vagy saját birtokán, vagy máshol legalább ugyanakkora terület beerdősítésével pótolni.

Ezen pótlások egyszerűsítésére célszerűnek tartanám, ha az Országos Erdei Alap vagyonából — esetleg utóbb vásárolt épületei egyikének eladásával — lehetőleg az Alföldön egy nagyobb kiterjedésű homokterületet vásárolna, melyből a csereterületek a megfelelő összeg lefizetése után a cserélő telekkönyvi tulajdonába mennének, vagy mint társbirtokos, bizonyos hányad erejéig érdekelttségbe kerülne.

Erdőirtás és feldarabolás kizárólagosan csak hatósági engedély mellett volna végrehajtható. Erdőterületnek örökösödés vagy egyéb birtokelkülönítés folytán való megosztását a hatóságnak be kell jelenteni.

Ha a birtokos erdejét bérbeadja, köteleztessék ennek a körülménynek a hatóságnál való bejelentésére azzal, hogy az erdő bérletére vonatkozó szerződéspontokat hiteles másolatban csatolja.

A mezőgazdasági köztes használatlalt kapcsolatos erdőfelújítást és a sorok közének művelését ott, ahol ezt a körülmények indokolják, minden erdőkategóriában nemcsak megengedhetőnek, de előmozdítandónak tartom.

Először, mert anyagi haszonnal jár; a földnélküli népnek

munkára és tüzelőanyag szerzésére ad alkalmat olyan időben, amikor a mezőgazdasági munkák zöme szünetel. Másodsor azért, mert a nép ezen a réven kezdi megszeretni és tisztelni az erdőt. Itt jön a tudatára annak, hogy az nem létesül és nő magától.

A tartamos mezőgazdasági művelésre alkalmas talajú erdőkben a fenti okokból a talajok termőképességéhez mérten legfeljebb 10 évig tartó váltógazdaság gyakorlatát vélném engedélyezhetőnek. (L. gr. Forgách Erdészeti Lapok 1926. évi VI. füzet.) Önként értetődik, hogy a vágás fordulóéveinek számát a mezőgazdasági művelés alatt tartandó évek számával meg kell toldani.

Ugy gondolom, hogyha a váltógazdaság életrekeltésével a birtokosnak egy hatóságilag jóváhagyott üzemterv keretében mód adódik arra, hogy mindenféle folyamodás és csereeljárás nélkül erdőbirtokának kiváló termőhelyen álló részeit az ok-szerűség határáig tartó mezőgazdasági művelés alá vehesse, nagyon sok erdőterület megmenekszik a végleges kiirtástól és viszont ezen szabad mozgás tudatában nagyon sok olyan szántó, amelyik termőerejében már megrokkant, mert helyzeténél fogva nehezen trágyázható, vagy trágya híján oda már egyáltalán nem jut, kerül majd beerdősítésre, hogy az erdőgazdaság egy fordulója alatt a talaj termőereje annyira fokozódjék, hogy néhány évig újból a mezőgazdaság szolgálatába legyen állítható. Nem vagyok mezőgazda, ennek üzemtanával soha nem foglalkoztam, de úgy gondolom, hogy nem csal az a hitem, hogy eredményesebb kevés, de jó termőterületen gazdálkodni, mint sok, de gyengén termőn.

Ma, midőn a mezőgazdaság nehéz körülmények között morzsolgatja válságos napjait, micsoda felüdítő hatással lesz reá az az újtörésű szűz erdőtalaj, melynek áldástosztó erejét valamennyien ismerjük.

Félre tehát a régi vaskalapossággal (Erdészeti Lapok 1926. évi 250. és következő lapok), lássuk be végre-valahára, hogy az erdőgazdaság nem kizárólagos öncél. A birtokos erdeje nemcsak arra való, hogy egyéb gazdaságainak jövedelmét annak kiváló és dícséretes módon való fenntartására költhesse; de igenis arra való, hogy az jövedelmet hozzon birtokosának, har-

mónikusan illeszkedjék bele az általános emberi jólét megteremtésébe. Bízunk birtokosaink belátásában, önnönmaguk és utódaik érdekének józan szem előtt tartásában; ne féljünk attól, hogy a váltógazdaság címén eszközölt erdőirtások a kikötött időn túl üresek maradnak. Amennyiben ilyen esetek mégis előfordulnának, ennek szigorú megtorlásáról és helyrehozásáról az új törvény erejével kell gondoskodni.

Minden birtokosnak vannak elérendő céljai, melyeket birtokán megvalósítani törekszik. Ezen célok elérése bizonyos előre elgondolt terv szerint történik. Ezek a tervek nagyon sok birtokra nézve nincsenek rendszeres alakban megszerkesztve és papírra vetve, hanem csak a gazdálkodó agyában főnek, forrnak; de mivel nincsenek olyan rendszerbe foglalva, mely állandóan követi a kitűzött és elérendő célt, a pillanatnyi körülmények hatása alatt irányt változtatnak. Ezen szükségszülte irányváltozások folytán a gazdaság iránya olyan változást szenvedhet, hogy a kitűzött céltől folyton távolodik, ahelyett, hogy ahhoz közelednék. Az erdőgazdaság természete olyan, hogy célkitűzéseinek elérése néha emberöltőkre terjed. Még a legegyszerűbb kis erdőgazdaság is évtizedekre terjedő időkkel számol. Éppen ezért minden erdőgazdaságnak rendszerbe foglalt írásos tervre van szüksége. Ezeknek az írásos terveknek a kiállítása nagyon különböző lehet; de mindenesetre összhangban kell lenni az erdőbirtok terjedelmével, jövedelmezőségével, közigazdasági jelentőségével és a tulajdonos egyéni kívánalmaival.

Régi törvényünk 17. §-a alá tartozó erdők gazdasági terveinek kiállítása tekintetében az idevonatkozó 1920. évi 14.500. F. M. számú utasítás — esetleges célszerű módosításokkal — a jövőben is fenntartandó. Azok az erdőbirtokok, melyeknek kezelése ezideig terv nélkül is történhetett, vagy meglévő terveiknek hatósági jóváhagyására kötelezve nem voltak, ezentúl kivétel nélkül csak hatóságilag felülvizsgált és jóváhagyott gazdasági üzemtervek alapján legyenek kezelendők. Az üzemtervek azokról az erdőkről, melyeken okszerű, tartamos és jövedelmező gazdaság folytatható, az utasítás szabványai szerint volnának elkészítendőek. A jövedelmezőség és a kiterjedés határa számokkal nem igen határozható meg, mert az felette változó. 8—10 kat. holdas jó fekvésű és jó talajú homoki akác

egész jól jövedelmező, rendszeres gazdaság alapját képezi. Ezzel szemben néhány éve Borsod megyében láttam egy 800 holdas és egy 1600 holdas olyan állapotban lévő erdőbirtokot, melyeken igazság szerint legalább 10 esztendeig a vadászat kivételével minden néven nevezendő haszonvételnek szünetelni kellene. Az egéztörpe és a nem jövedelemző erdőbirtokok tulajdonosait a törvénynek nem kellene kényszeríteni szabványos kiállítású gazdasági üzemterv benyújtására, ilyen birtokon egyelőre elegendő volna egy megbízható vázlatrajz és egy kellő áttekintést nyújtó állományleírás. Amennyiben a hatóság arról szerez meggyőződést, hogy az erdőbirtok tulajdonosa olyanfokú műveltségi és anyagi fogyatékoságban szenved, hogy tőle még a vázlatrajzos erdőleírás se kívánható, minthogy minden egyes erdőbirtok adatainak ismerete állami szükséglet, az ilyen birtokok leírását és vázlatrajzát az állami erdőmérnököknek kell hivatalból elkészíteni.

Csonka hazánk erdőterületének nagyobbik fele a régi törvény 17. §-a alá tartozik, tehát üzemtervei megvannak. A 17. §. alá nem tartozó 49.648 darab, összesen 958.039 kat. hold kiterjedésű szabadforgalmú erdőbirtok üzemrendezésének kérdése nyomul előtérbe. 47.853 erdőbirtok 250.751 kat. hold kiterjedésben a 17. §. alá nem tartozó erdők statisztikája szerint 50 kat. holdat meg nem haladó törpebirtokokból áll. Ezeknek az erdőbirtokoknak egyszerű alakban végrehajtandó üzemrendezése, ha nem is teljes egészében, de túlnyomórésztben, az állami erdőmérnökökre fog háramlani. A megmaradó 1800 darab 707.300 kat. hold kiterjedésű birtokokból az 1000 holdat meghaladó mintegy 330.000 kat. holdnyi 150 nagyobb erdőbirtoknak van ugyan üzemterve, csak a hatóságnak nem lett bemutatva. Így nagyon valószínű, hogy mintegy 380.000 kat. hold kiterjedésű 1650 birtok gazdasági üzemterve volna elkészítendő. Feltehetjük mégis, hogy legfeljebb 500.000 kat. hold terjedelmű 1800 birtok rendezésével állunk szemben. Ez mindenesetre nem csekély feladat, de még sem akkora, hogy ezzel a bőségben rendelkezésre álló erdőmérnöki kar 8—10 év leforgása alatt meg ne birkózzhatna.

A magánbirtokok meglévő üzemtervei, bár azok nincsenek ugyan az újabbi utasítás szabványai szerint kiállítva, de külön-

ben a legegyszerűbb követelményeknek megfelelnek, a gazdaság tervezett menetének elég hű képét adják és az ellenőrzés lehetőségét nem zárják ki, a hatóság elé terjeszthetőknek és jóváhagyandóknak tartom.

Az 1918. évi 3296. M. E. számú kormányrendelet a jóváhagyott gazdasági tervek híján lévő erdőbirtokok fakihaszna-
lását — nagyon helyesen — korlátozza és esetről-esetre szóló engedélyhez köti. Ennek a rendeletnek közérdekből mindaddig érvényben kell maradni, míg az új törvény minden egyes birtokra a hatóságilag jóváhagyott üzemterv szerint való gazdálkodás kötelezettségét ki nem mondja, illetve míg az új üzemterv életbe nem lép. Minthogy az új üzemtervek benyújtása, azoknak felülvizsgálása és jóváhagyása huzamosabb időt vesz igénybe, egy mihamarább kiadandó kormányrendeletben meg kellene engedni az erdőbirtokosoknak, hogy olyan terjedelmű ideiglenes üzemtervet nyújthassanak be jóváhagyás végett a hatósághoz, amelynek alapján a legközelebbi tíz (10) esztendőre az összes haszonvételek és erdősítési kötelezettségek meg lennének állapítva. Ezáltal a hatósági közegek sok munkától megszabadulnának, egy alapos szemlével 10 évre végeznének, a birtokos az évenként való elég körülményes bejelentéstől, szemlézéstől, az engedélyezés esélyeitől mentesülne és a gazdaság nyugodtabb menete volna elérhető.

Úgy vélem, hogy a 17. §. alá nem tartozó magánerdőkről az új üzemtervek — már országos egyöntetűség érdekében is — az utasítás szabványai szerint volnának kiállítandók, némi egyszerűsítéssel, pl. a sok munkával járó grafikonok elhagyásával. Törvényileg vagy kormányrendelettel ezt kötelezőleg nem kellene kimondani, hogy az egyéni szabad akarat érvényre juthasson, de feltétlenül meg kell követelni azt, hogy az üzemterv tartalmazza mindazt, amely adatok alapján az erdő képe világosan megismerhető és a tervbevett gazdálkodás elbírálni lehet. Feltétlenül tartalmazni kell: egy jól áttekinthető erdőleírást, mely egyben pontos területkimutatás is lehet; azután a korosztálytáblázatot, az általános főhasználati tervet és az általános felújítási tervet. Az általános főhasználati tervben ki kell mutatni az első tíz év alatt kihasználható területet, annak hozzávetőleges fatömegét. Az általános felújítási tervben ki

kell mutatni az első tíz év alatt kihasználható vágások és berdősítendő tisztások felújítási módját és területét. Az üzemterv leíró részében kellene megemlékezni az esetleges erdei legeltetés szabályozásáról, valamint a foganatosítandó tisztítások és gyérítések végrehajtásánál követendő elvekről, esetleg még az első tíz év alatt tisztítandó és gyérítendő állományok hozzávetőleges területe is jelezhető volna. Minden üzemtervhez egy gazdasági térkép mulhatatlanul melléklendő, melynek léptéke 1" = 160^o-nél kisebb nem lehet.

A végleges üzemtervek elkészítését megelőzőleg a főbb gazdasági irányelveket megállapító jegyzőkönyveknek a m. kir. földművelésügyi miniszter 1920. évi 16.523. és folytatólagos számú rendeletei értelmében való elkészítését és benyújtását a jövőben is fenntartandónak vélem. Ez alkalommal kell a közérdeket képviselő hatósági és a saját érdekét képviselő tulajdonos kívánságai és célkitűzéseinek dülőre jutni. Inkey báró szerint: „Ezen pontozatok a hatóság és a tulajdonos, mint egyenrangú felek által állapítandók meg.”

A gazdaság lényegének ebben a jegyzőkönyvben kell lefektetve és körvonalazva lenni, ez alkalommal kell a tüzetes helyszini szemlének megtörténni, úgy, hogy a főbb gazdasági irányelvek az összes érdekek helyes egybevetése alapján legyenek lehetőleg mindkét fél megalégedésére véglegesen megállapítva. A kész üzemtervnek hatósági vizsgálata már tulajdonképpen csak arra terjedne ki, hogy az üzemterv kidolgozása megfelel-e az előírásoknak és felöleli-e a jegyzőkönyvben megállapított irányelveket. Kész üzemtervek vizsgálata alkalmával az erdőleírás adatainak aprólékos bírálata nem időszerű és lényeges munka; hiszen azok szemmel becsült adatok. A foganatosítás havasok vidékéhez szokott szem nem olyannak látja a kiskunhalasi nyárfás bokrokat, mint az a szem, amelyik azokat negyven esztendeje nézegeti.

A főbb gazdasági elveket megállapító jegyzőkönyv hatósági záradéka — úgy, mint eddig — a birtokossal írásban közlendő, amely határozat ellen minden birtokosnak fellebbezési jogot kell törvényileg biztosítani.

Önként értetődik, hogy a hatóságokhoz jóváhagyás végett benyújtott főbb gazdasági elveket megállapító jegyzőkönyvek

és tervek, legyenek azok ideiglenesek vagy véglegesek, kizárólag okleveles, magyarhonos erdőmérnökök munkájának kell lenni.

A minden egyes birtokra egyformán kötelező rendszeres gazdasági üzemterv szerint való kezelést tartom az új erdő-törvény egyik legnagyobb létesítményének, így azzal egy kissé bővebben tartottam szükségesnek foglalkozni; annyival inkább, mert ez legyen az a mű, melynek kellő tapintat és belátás mellett való összeállítására lesz hivatva a valódi közérdek és az erdőbirtokos, illetve a haszonélvező magánérdekeinek, egyéni akaratának és legsajátabb egyéni ízlésének harmónikus összeegyeztetésére. Ebben kell előrelátással a két ellentétes érdek későbbi összeütközésre alkalmas pontjait élesen megvilágítani, hogy azok mindenkor kikerülhetők legyenek.

A nagy munkával készült és jóváhagyott terveket helyesen végre is kell hajtani. A helyes tervezést teljesen tönkretetheti a helytelen kivitel. Ennek a megakadályozása is közérdek; tehát új törvényünknek kell gondoskodni a jó tervek helyes végrehajtásáról is. A legjobb fegyver se sokat ér, ha nincsen, aki bánni tudjon vele.

Hazánk erdőségeinek nagyobbik fele okleveles erdőtisztek kezelése alatt áll, itt a helyes végrehajtás biztosítva van. Mintegy 950.000 kat. holdon elterülő, közel 50.000 erdőbirtoknak nincsen képesített gazdasági irányítója. 251.000 kat. hold kiterjedésű, közel 48.000 törpe — 50 holdon aluli — birtok gazdasági irányítása a legnagyobb valószínűség szerint az állami erdőtisztikar amúgy is túlterhelt nyakába szakad. A hátramaradó mintegy 700.000 kat. holdon elterülő közel 2000 birtok gazdaságának helyes irányításáról kell a törvénynek gondoskodni. Az irányítás költségeit az erdőbirtoknak kell viselni. Törvényes intézkedéssel kell gondoskodni arról, hogy minden jövedelmező erdőbirtok gazdasági ügyeinek erdőmérnök irányítójának kell lenni; akit az erdőbirtokos szabadon választ a magánerdőmérnöki karból, szabadon egyezkedik meg a teljesítendő feladatok és annak díjazása tárgyában. Olyan magánerdőkben, ahol értelmesebb erdőőrző vagy mezőgazdasági személyzet áll rendelkezésre és az erdőterület nem jelentéktelen, elegendő, ha az irányító erdőmérnök évente egy-két esetben száll

ki a helyszínére az utasítások megadása és a végzett munka elbírálása céljából. Ezen kiszállások költsége nagyon hasznos befektetés lesz, de különben se igen terheli a birtok jövedelmét, főleg ha állandó alkalmaztatásról van szó és erre a közeli nagyobb uradalom erdőmérnökével lehet egyességet kötni. A nem jövedelmező birtok tulajdonosa a hatósághoz fordulhat ezen teher alól való felmentésért, de a birtok addig, míg jövedelmezővé nem válik, állami irányítás alá kerül.

Az új erdőtörvény előreláthatólag fokozott munkát ró majd az erdőgazdaság ügyeit ellátó erdőmérnöki karra.

Biró Zoltán legutóbbi, „Erdészeti adminisztrációnk” című cikkében statisztikai adatokkal igazolva mutat rá annak a mostani keretekben tovább fenn nem tartható voltára. Mi történik az új törvény nyomán fakadó munkatöbblettel? Bízunk kell elsősorban a magyar erdőmérnöki kar közismert, kiváló ügyszeretetében, továbbá kormányzatunk belátó bölcsességében. Hisszük és reméljük, hogy amúgy is erősen megtépett erdőgazdaságunk fellendülése ügyében mindent meg fog tenni, nehogy adminisztrációnk a lehetetlen feladatok súlya alatt összeroppanjon és tehetetlenségében elsorvadjon.

A mostani erdőigazgatóságokat — ha már megvannak — továbbra is fenntartandóknak vélem. Az adminisztrációnak feltétlenül egységesnek kell lenni. Gondoljunk vissza azokra az áldatlan állapotokra, melyek abból szülemlettek, hogy az 1898. évi XIX. t.-c. ahelyett, hogy a régi kir. erdőfelügyelőségek kereteit bővítve, a járási erdőgondnokságokat, mint annak végvárait állította volna annak hathatós támogató szolgálatába, a régi felügyelőségek meghagyásával párhuzamban felállította az állami erdőhivatalokat, igaz, azzal a célzattal, hogy ezek gazdaságvezető hatóságoknak voltak szánva. Mégis a legtöbb helyen bekövetkezett a két dudás egy csárdában esete, az ügyek és személyi tekintélyek nagy hátrányára. Tehát vagy felügyelőség, vagy erdőigazgatóság, de kettő semmi körülmények között; így maradhat a meglévő.

Lássuk be azt, hogy tisztí felelősség, gyakori és beható ellenőrzés mellett működő állami erdőmérnök munkájában bátran megbízhatunk. Elhihetjük, hogy az a körülményekszabta mértéknek megfelel. Így nem látom a szükségét annak, hogy

ezentúl még a „szuverén” kir. erdőfelügyelőség felesleges szemléje és elbírálása alá kerüljön. Nem, főleg akkor, amidőn a sorvadás jelei mutatkoznak adminisztrációnkban. Az ország erdőterületének egyharmadát kezelik állami erdőmérnökök, kétharmadrésze még elég ténykedési teret biztosít az amúgy is túlterhelt személyzetnek.

Az erdőigazgatóság lépne a régi kir. erdőfelügyelőség helyébe. Ez gondoskodna arról, hogy a törvényhatóságok közigazdasági albizottsági ülésein egy-egy állandóan kijelölt és a törvényhatóságnál előre bejelentett tagja képviselje az állam erdészeti adminisztrációt.

Az újsütetű m. kir. erdőfelügyelőket meg kell szüntetni, ezeknek éppúgy hivatali kerületeket kell adni, mint a többi önállóan működő hivatalvezetőnek.

Az erdőigazgatóság bonyolítsa le az erdészeti adminisztrációt összes vonatkozásában. A volt járási erdőgondnokságok, most állami erdőhivatalok személyzete, mint az erdőigazgatóságok külső szerve a saját kerületében végezzen el minden teendőt, amennyiben bárki birtokán megtorlandó rendellenességet tapasztal, nyomban tegyen jelentést igazgatóságához.

Ugy gondolnám, hogy a közig. gazdasági albizottság volna az erdőrendészetnek, a m. kir. erdőigazgatóság pedig az adminisztrációs ügyek első fóruma. A megváltoztatandó m. kir. erdőfelügyelők és az állami erdőhivatalok az erdőigazgatóságok expozitúrái volnának. Ez azonban nem zárná ki azt, hogy bizonyos korlátok között önálló hatáskörrel legyenek felruházva adminisztrációs ügyekben. Rendészeti ügyekben mindig az erdőigazgatóság tegyen, vagy megbízottja útján tétessen indítványt. A helyszínén való rögtöni intézkedést — ami régen nagy divat volt — kerüljük és szívleljük meg, hogy más az erdőgazdasági ügy elintézése és más egy vakbéloperáció.

Az erdőkről alkotott összes törvényeink és kormányrendeleteink az ügyek végső fokon való eldöntését a földművelésügyi miniszterre bízzák. Az alkotmányos és felelős miniszter urak személye iránt a legnagyobb tisztelettel viseltetem; feltétlenül bizok pártatlanságra valló őszinte törekvésükben és igazságszeretetükben. De a miniszter urak nem szakemberek és emellett párt kötelékébe tartozó politikusok és így az erdőgazdasági kér-

dések nagy horderejű végleges eldöntésében a legritkább esetben vesznek részt. A döntések — melyek nagyon gyakran igen érzékenyen érintik az erdőbirtokosok érdekeit — a tőle teljesen függő helyzetben lévő hivatalokban születnek.

Ez a döntés a független birtokosra nézve származásánál fogva nem megnyugtató; még abban az esetben sem, ha az a közérdek szempontjából teljesen helytálló és igazságos. Ha azonban ugyanezt a döntést birtokostársaiból és független szakemberekből álló tanács véghatározata formájában kapja meg a birtokos, bármily érzékenyen érinti — származásában megbízó hite alapján — megnyugszik.

Czillinger, Biró, Karsai és Inkey báró már nyilatkoztak e tárgyban; hozzájuk csatlakozva, elérkezettnek látom az idejét annak, hogy az erdőgazdasági ügyek végső fokon való eldöntése az erdőbirtokosok, az Országos Erdészeti Egyesület, az erdészeti kormány jelöltjei közül kinevezendő független bírákból és a közigazgatási bíróság egy kiküldött bírójából álló szakbíró-ságra bízassék.

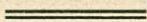
Hova süllyedne a magyar igazságszolgáltatás oly magasan álló színvonala, ha független bíróságok helyett az igazságügy-miniszter, illetve a tőle teljesen függő, szolgálati viszonyban álló tisztviselők hoznák a parancsa szerint készült végérvényű ítéleteket?

Az igazságszolgáltatásnak egyformán hozzáférhetetlen és pártatlannak kell lenni, legyen az bünyefenyítő, örökösödési vagy erdőgazdasági ügy.

Az új törvény nem csekély terheket ró a birtokosokra, ezzel szemben a törvénynek feltétlenül biztosítani kell azt, hogy a birtokosok tényleg fennforgó vagy vélt sérelmeikkel független bíróság döntését vehessék igénybe és ne legyenek többé — úgy, mint eddig — az államhatalomnak teljesen kiszolgáltatva. E téren a birtokosok nagyon keserű tapasztalatokat szereztek. Lehet, hogy ezek az állapotok szünőben vannak, de itt az alkalom, hogy annak visszatérése örökre lehetetlenné tétessék. Ez — úgy hiszem — küzdelmes lesz! De hiszem és remélem, hogy a magyar erdőbirtokosok összessége — mint egy ember — áll talpra ezen intézmény létesítése érdekében, mely elsősorban az ő jogos érdekei védelmét fogja szolgálni. Közülük mindenki

kötelességének fogja ismerni, hogy ezen intézmény létesítése érdekében azon a fórumon, ahova őt hivatása helyezte, hathatósan sorompóba lépjen. Amennyiben ezt elmulasztja, megérdemli sorsát!

El kell tűnni a sic volo — sic jubeo idejének; alkotandó új törvényünk lesz hivatva erdőgazdaságunk kereteit szigorúan, de igazságos és megnyugtató módon megszabni.



Debrecen sz. kir. város erdőgazdasága

Irta: *Kovássy Kálmán*, m. kir. főerdőtanácsos.

Általános rész.

A hajduság között élő szájhagyomány a hajdusági s köztük a debreceni erdőknek a keletkezését Bocskay István nagyfejedelemnek, a hajduk nagy pártfogójának tulajdonította, aki a hagyomány szerint látva azt, hogy a fekete földeket elborító és mindinkább térthódító futóhomok foglalásai az ő kedvenc hajduinak a létfeltételeit veszélyeztetik, több ezer szekér tölgymakkot hozatott Erdélyből s azt a futóhomok megkötésére és további terjedésének megakadályozására hajduival elvettette. Bár a debreceni és hajdusági erdők legnagyobb részének határvonalai nagyjában megközelítik a homokterületek és a fekete föld határvonalait, a történeti adatok ezt a hagyományt nem igazolják, mert a debreceni erdőkről már Bocskay előtti időkből is vannak feljegyzések és adatok, így ezen szájhagyomány leginkább csak a hajduk nagyfejedelemre államférfiúi és nemzetgazdasági nagyságának dicsőítésére szolgál.

Érdekes példáját látjuk a futóhomok foglalásának a Nagyerdő melletti nyulasi lóversenyter talaján, ahol a futóhomokos hullámok között mindenhol éles határvonalakkal agyagos fekete föld van közbeékelve, jeléül annak, hogy ezeket a homokhullámokat a Nagyerdő létesítése előtt, vagy időközi letarolása alkalmával fújta oda a szél a fekete föld tetejébe.

Milyen óriási futóhomokos terület lenne a cserei, halápi, fansikai, bánki és paci területekből erdő nélkül. Vagy kép-